

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО
СЕРЕДОВИЩА

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОЛОРИСТИКИ»**
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 022 «Дизайн»
денної форми навчання

Дніпро
2024

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Основи колористики» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн» денної форми навчання / Укладачі: Харченко К.С., Славінська О.О. – Дніпро: ПДАБА, 2024 - 37 с.

Методичні вказівки підготовлені для студентів I курсу архітектурного факультету ступеня бакалавр спеціальності 022 «Дизайн» денної форми навчання

У методичних вказівках даються загальні положення щодо виконання практичних занять з курсу «Основи колористики».

Укладачі: Харченко К.С., к.т.н, доцент, завідувач кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ПДАБА.;
Славінська О.О., доцент кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ПДАБА.

Відповідальний за випуск: Харченко К.С., к.т.н , доцент, завідувач кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ПДАБА.

Рецензент: Харлан О.В., кандидат архітектури, доцент, декан архітектурного факультету ПДАБА.

Затверджено на засіданні
кафедри дизайну та реконструкції
архітектурного середовища
ПДАБА
Протокол № __ від _____ р.

Рекомендовано до друку
навчально-методичною
радою ПДАБА
Протокол № 6 від 18.04.2024 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Практичне заняття 1	5
Практичне заняття 2	6
Практичне заняття 3	7
Практичне заняття 4-9	8
Практичне заняття 10	9
Порядок та критерії оцінювання	9
Рекомендована література	11
Додатки	12

ВСТУП

Методичні вказівки до практичних занять з курсу «Основи колористики» мають забезпечити формування навиків використання кольору та колористичних співвідношень в усіх видах дизайну - проектування (графічний дизайн, дизайн середовища, предметний дизайн та інше).

Метою вивчення дисципліни «Основи колористики», а також практичних занять з цієї дисципліни є засвоєння теоретичних основ колористики та практичне використання принципів та прийомів теорії кольору в серії вправ, що допоможуть перевірити закони, принципи та прийоми на практиці.

Основними **завданнями** практичних занять з дисципліни «Основи колористики» є:

- розкриття поняття «колір» та відстежити історію розвитку теорії кольорів;
- вивчити первинні кольори, моделі змішування кольорів, властивості кольорів;
- ознайомитись та вивчити принципи колірних гармоній на основі колірного кола І.Іттена;
- засвоїти уявлення про психологію сприйняття та семантику кольорів;
- вивчити та зрозуміти вплив кольору на сприйняття об'ємно-просторових форм;
- навчитись використовувати знання з теорії кольорів на практиці для створення власних колористичних композицій, виконання завдань з графічного дизайну та об'єктів дизайн - проектування (в рамках учбової програми);
- вміти використати одержану інформацію з «Основ колористики» та практичних занять з цієї дисципліни для виконання бакалаврського проекту, а також у наступній практичній роботі.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1 **на тему «КОЛІРНІ РЯДИ»**

Знайомство з субтрактивною первинною тріадою (модель RYB – Red, Yellow, Blu). Отримання вторинних та третинних кольорів.

Мета:

Зрозуміти та освоїти принципи отримання вторинних та третинних кольорів на основі первинної тиради кольорів (модель RYB).

Завдання:

- навчитись рівно заливати поверхні акварельною, гуашевою, або іншою водяними фарбами з допомогою пензлів (круглі, щетина), або тампону з губки;

- навчитись змішувати первинні кольори для отримання проміжного вторинного, а далі – третинного кольору.

Вимоги:

- зробити фарбами три колірних ряди (червоний – жовтий, синій – жовтий, червоний – синій) наступним чином;

- колірні ряди за компонувати на чорному фоні формату А 3;

- робота повинна бути зроблена акуратно та естетично;

- назва роботи: «Колірні ряди».

Термін виконання роботи: 4 години (ауд.) + 4 години (самостійно).

Приклад роботи див. Додаток А

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2
на тему «СВІТЛОТА ТА РІВНОСВІТЛОТНІ КОЛІРНІ РЯДИ»

Мета:

Освоєння поняття «світлота» та насиченість кольору.

Завдання:

- навчитись будувати наростаючий по світлоті ряд від білого, через сірий до чорного;
- навчитись порівнювати по світлоті колірні ряди з ахроматичним світлотним рядом;
- навчитись приводити колірні ряди до рівносвітлотного з допомогою градацій сірого.

Вимоги:

- побудувати з допомогою акварелі (або в комп'ютерній графічній програмі) два зустрічні колірні ряди на основі вибраних доповнюючи кольорів (як горизонтальний зріз колірного тіла на певному рівні світлоти, який буде заданий сірим тоном);
- з допомогою ненасичених колірних розчинів (акварель), перекрити прямокутники від сірого до кольорового (1, 2, 3 шари і т.д.), так щоб світлота змінювалась рівномірно;
- після того, як робота добре висохла, покрити прямокутники в протилежному напрямку (від колірного прямокутника до сірого). Шари накладаються доки весь ряд стане рівносвітлотним.
- оптимальна ширина полоси – 5, 6 см, число градацій кожного кольору від 4 до 8;
- закінчена робота компонується на чорному фоні формату А 3;
- робота повинна бути зроблена акуратно та естетично;
- назва роботи: «Рівносвітлотні колірні ряди».

Термін виконання роботи: 4 години (ауд.)+ 2 години (самостійно).

Приклад роботи див. Додаток Б

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3
на тему «КОЛІРНЕ КОЛО, КОЛІРНА КУЛЯ ТА
РІЗНОСВІТЛОТНІ КОЛІРНІ РЯДИ»

Мета:

Отримання чіткої уяви про взаємодію хроматичних кольорів, а також їх співвідношення з чорним та білим кольорами на прикладі колірної кола Іоханеса Іттена.

Завдання:

- вміти побудувати 12-кольорові проєкції верхньої та нижньої колірної на півкулі кольорового тіла («зірка Іттена»);
- проаналізувати зміну спектральних кольорів на екваторі по світлоті на насиченості в напрямку білої вершини – полюсу (зростання по світлоті) та чорної вершини (зменшення світлоті) при новій насиченості на кожному із створених рядів.

Вимоги:

- вірний підбір колірних тонів на колірному колі з 12 кольорів;
 - вірне розташування колірних тонів за принципами доповнених кольорів: Червоний - ізумрудно-зелений
 Червоно-оранжевий - синє-зелений
 Оранжевий -- блакитний
 Ультрамарин - жовтий
 Фіолетовий - жовто-зелений (лимонно-жовтий)
 Зелений - пурпурний
 - дотримання рівної світлоти колірного тону всередині кожного концентричного кільця кола з допомогою техніки лесування (Лесування – послідовне накладання шарів розчину акварелі та візуальне порівняння сусідніх рядів за світлотою).
 - акуратність виконання роботи.
- Робота виконується на Ф А-3, строк виконання роботи – 4 години (ауд.)+ 2 години (самостійно).

Приклад роботи див. Додаток В

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ на тему ГАРМОНІЙНІ КОЛОРИСТИЧНІ КОМПОЗИЦІЇ

Серія завдань (№ 4, 5, 6, 7, 8, 9)

Завдання:

Зробити 6 гармонійних композицій, які відповідають таким принципам:

- З поєднанням ахроматичних кольорів (чорний, білий, сірий).
- Монохромна чорно-біла композиція
 - Монохромна гама кольорів (однотонова) – (додаток Д)
 - Нюансна гама кольорів (поріднені кольори) – (додаток Е)
- Контрастна гама – «кольорова пара» (доповнюючі кольори).
- Контрастна гама – «тріада» (три кольори – за рівностороннім, або рівнобічним трикутником).
- Контрастна гама – «квартет» (4 кольори – за квадратом, або прямокутником)

Вимоги:

1. Попередньо виконують на Ф А-3 графічну (або у фарбах) композицію, яку розмішують на квадратному полі (12x12) см, або на прямокутному (12x17) см. Це монохромна чорно-біла композиція.

2. На основі прийнятої світлотної композиції виконують усі композиційні завдання, що запропоновані.

Кольори в кожній гамі підбирають відповідно світлоті тону, прототипом якого буде сірий, з тою ж самою світлотою, що і хроматичний відтінок.

3. В композиції з кольорів використовують ті ж самі принципи, які використовують при створенні любого витвору мистецтва (дизайн, художні, графічні композиції, живописні витвори):

- композиційний центр;
- головні та підпорядковані елементи;
- контрасти: велике, маленьке, темний – світлий, пляма та фон;
- пропорційні співвідношення;
- ритм, повтор ...
- єдність прийомів зображення, тощо ...

Приклад роботи див. Додаток Г, Д, Е, Ж, К, Л, М

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10 на тему «КОЛІР ТА ЛІНІЙНІ ПРОСТОРОВІ ФОРМИ»

Мета:

За допомогою кольору виявити об'ємну форму.

Завдання:

Навчитись за допомогою гармонійних колористичних співвідношень («пара», «тріада», «монохром», «нюанс» та інші) створити цілісну об'ємно-просторову композицію.

Вимоги:

- проаналізувати одержаний макет композиції з геометричних тіл;
- виявити головний елемент композиції з допомогою кольору;
- вибрати принципи гармонії («пара», «тріада», «монохром», «нюанс» та інш.);
- створити колірну композицію на об'ємному макеті з допомогою аплікації або фарбування;
- зробити декілька світлин макету та за компонувати на Ф А-3, термін виконання роботи 2 години(ауд.)+2 (самостійно).

ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1: оцінка визначається як сума оцінки присутності і роботи на лекціях 1-4 та оцінки практичних робіт за темами №1, №2, № 3, №4:

- **присутність і робота на лекціях** – максимальна кількість **12 балів**. Присутність студента на лекції – 3 бали за лекцію (3 бал x4 лекції), якщо студент не був – 0 балів;

- оцінки практичних робіт:

- оцінки Практична робота № 1(на тему №1) – **мах.20 балів;**
- оцінки Практична робота № 2 (на тему №2) – **мах.20 балів;**
- оцінки Практична робота № 3 (на тему №3) – **мах.20 балів;**
- оцінки Практична робота № 4 (на тему №4) – **мах.20 балів;**
- відвідування студентом практичних занять – максимальна кількість **8 балів** (8 занять). Присутність студента на занятті – 1 бал, якщо студент не був – 0 балів.

Змістовий модуль 2: оцінка визначається як сума оцінки присутності і роботи на лекціях 5-8 та оцінки практичних робіт за темами №5, №6, № 7, №8:

- **присутність і робота на лекціях** – максимальна кількість **12 балів**.
Присутність студента на лекції – 3 балів за лекцію (3 бал х4 лекції) , якщо студент не був – 0 балів;

- оцінки практичних робіт:

- оцінки Практична робота № 5 (на тему №5) – **мах.20 балів**;

- оцінки Практична робота № 6 (на тему №6) – **мах.20 балів**;

- оцінки Практична робота № 7 (на тему №7) – **мах.20 балів**;

- оцінки Практична робота № 8 (на тему №8) – **мах.20 балів**;

- відвідування студентом практичних занять – максимальна кількість **8 балів** (7 занять). Присутність студента на занятті – 1 балів (останнє заняття 2 бали) , якщо студент не був – 0 балів.

Критерії оцінки виконання практичних робіт :

Тема №1, Тема №2, Тема №3, Тема №4, Тема №5,

Тема №6, Тема №7, Тема №8

Кількість балів	Значення оцінки
20 - 17	Виконання практичної роботи характеризується повнотою та гармонійністю рішення поставленої задачі, чітким розумінням аспектів колористики у дизайнерському проектуванні, відзначається оригінальністю дизайнерського рішення, робота виконана акуратно та гарно закомпанована, з мінімальними помилками.
16 - 13	Виконання практичної роботи вище середнього стандарту, але виконання окремих зображень є недостатньо чіткими, в яких допущені деякі поширені помилки.
12 - 9	Виконання практичної роботи в цілому добре, супроводжується необхідною кількістю зображень, але графічне виконання окремих схем є нечіткими з помітними помилками.
8 - 5	Виконання практичної роботи задовільне, в графічних матеріалах допущені значні помилки.
4 - 1	Виконання практичної роботи задовольняє мінімальним вимогам щодо представлення графічного матеріалу за завданням.
0	Виконання практичної роботи не виявляє практичних знань і основних положень архітектурного проектування з грубими графічними помилками та обов'язковим повторним курсом.

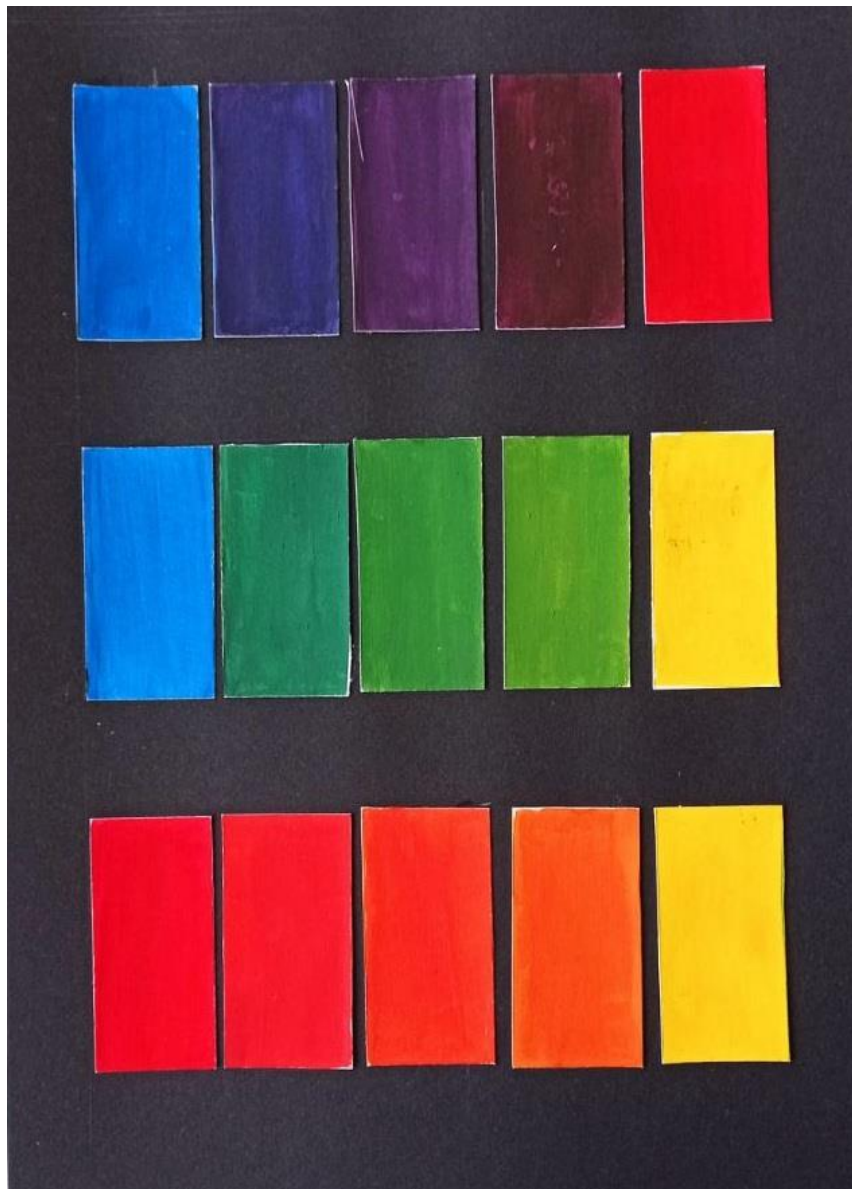
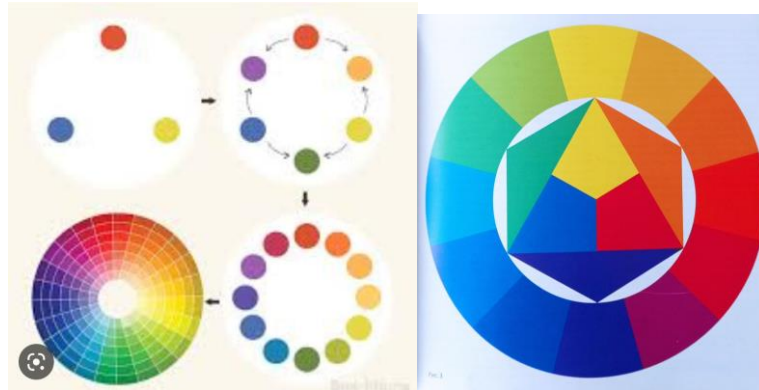
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

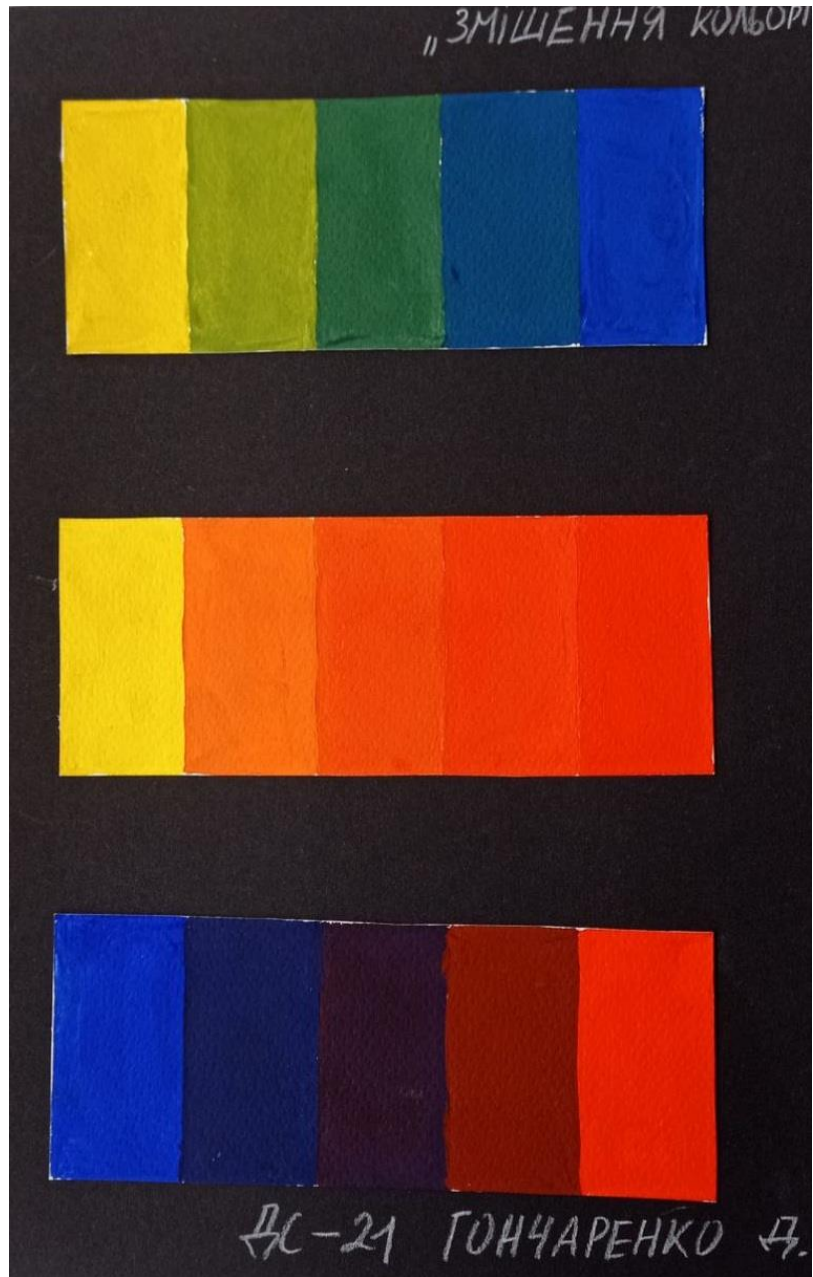
1. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник – Харків: ХДАДМ, 2003.
2. Історія дизайну / Ю. Г. Легенький. – К. :ДАКККіМ, 2006. – 560 с.
3. Степанов Н.Н. Цвет в интерьере – К.; Вища школа, 1985. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: Збірник статей / ІПСМ НАМ України; За заг. ред. акад. М. І. Яковлева; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. — К. :Фенікс, 2012. — 256 с. :
4. Дослідження та формування дизайн-ергономічної методології інформаційного забезпечення виставково-ярмаркової діяльності: звіт про НДР / НІД; кер. Сьомкін В. В. — К.: 1999. — 132 с.: іл.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

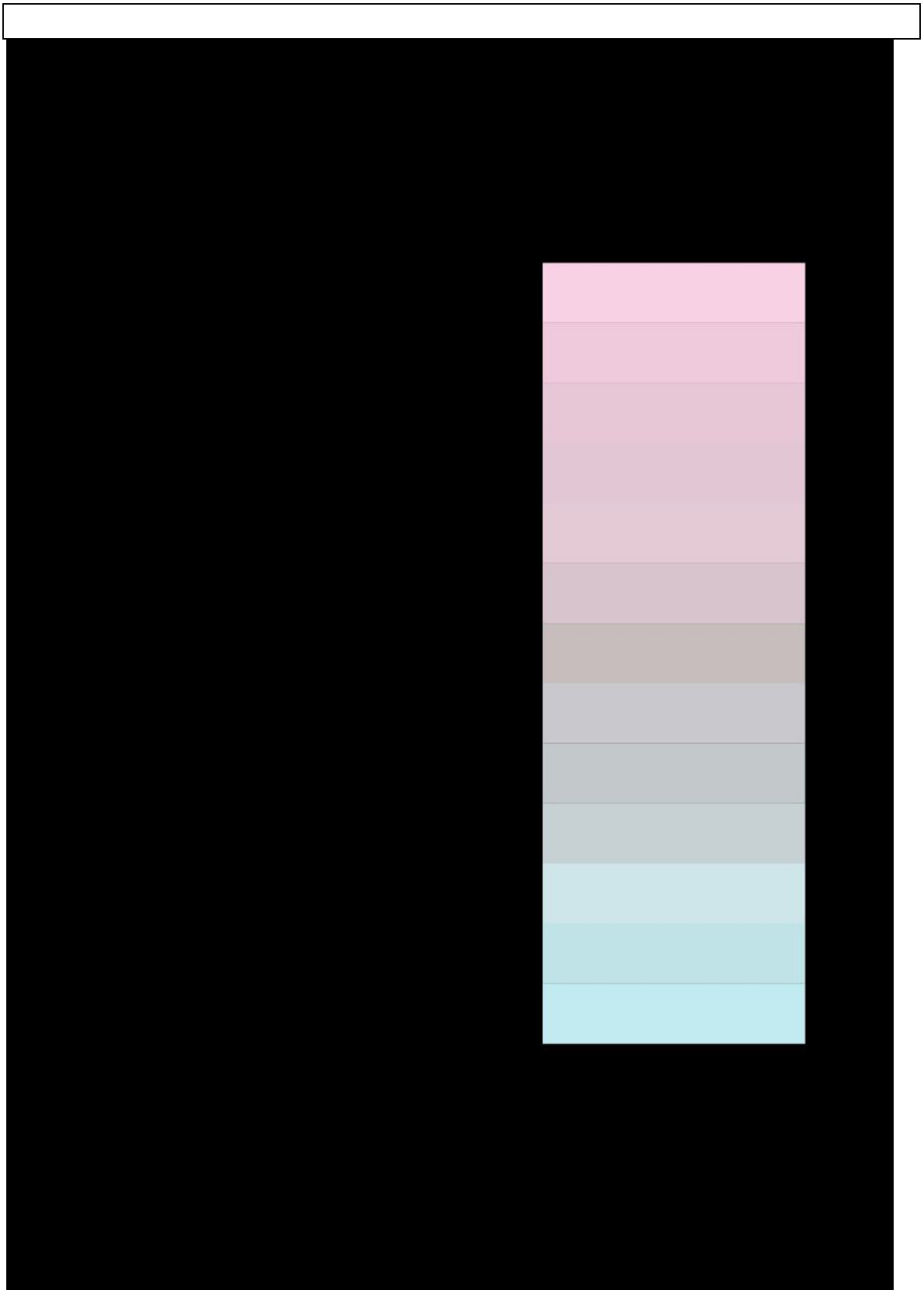
1. Теорія та практика дизайну//архіви//наукові журнали національний авіаційний університет. Електроний ресурс.[<http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/Design/issue/archive>]
2. Будівельний журнал//архів Електроний ресурс.[<http://budjournal.com.ua/arhiv.php>]
5. Список повнотекстових наукових фахових видань України. Електроний ресурс.[<https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/ESU/issue/archive>]
6. City Histori, Culture. Електроний ресурс.[<http://mics.org.ua/journal/index.php/mics/issue/archive>]
7. Mark Muckenheimer and Juliane Demel. Inspiration: Contemporary Design Methods in Architecture, 2012.– 274 p.. <http://www.4dkino.com>
8. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА / Кафедра Дизайну та реконструкції архітектурного середовища / Дизайнерська діяльність: Цветоведение и колористика Ильина О. В. [Електронний ресурс]Режим доступу: https://pgasa365.sharepoint.com/sites/e-library/_layouts/15/viewer.aspx?sourcedoc={0f3128b3-7739-47cc-b7da-b14c9097c7dc}

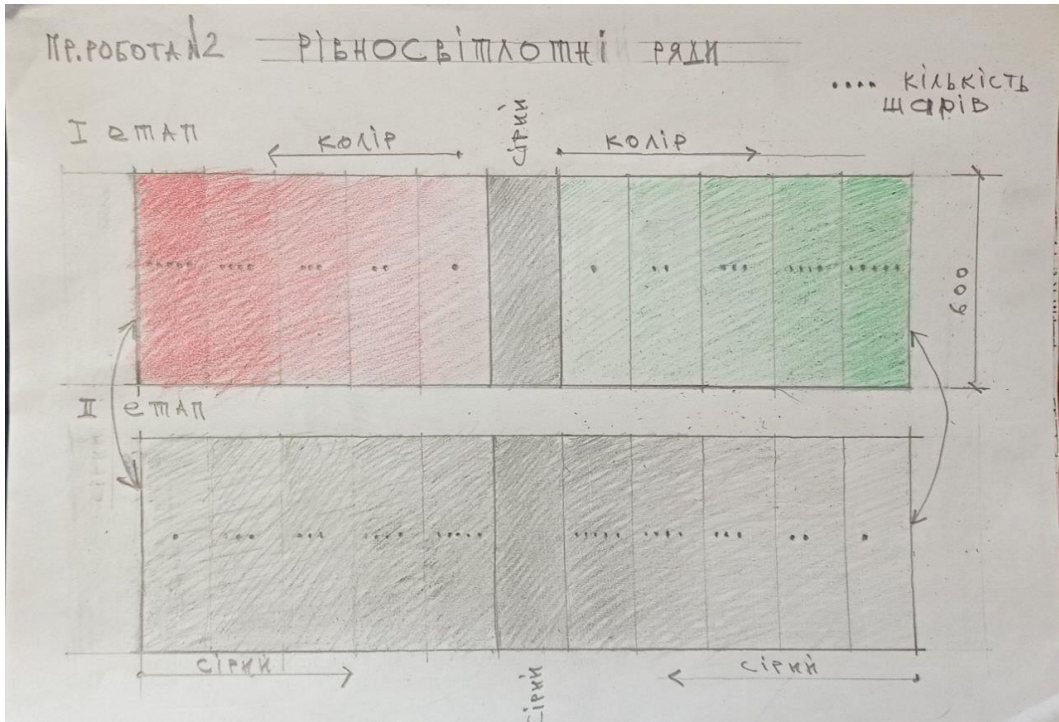
№ 1 «Колірні ряди»

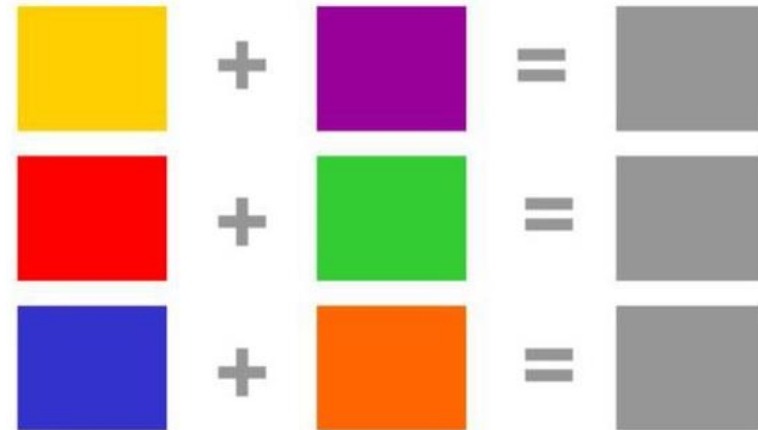

№ 2 «Світлота та рівносвітлотні колірні ряди»

**Змішування контрастних кольорів
на палітрі дає сірий колір.**

„РІВНОСВІТЛОВИЙ КОЛІРНИЙ РЯД“

ВИК.СТ.ГР. ДС-22 САФОНОВА В.М.

№ 3 «Колірне коло, колірна куля та різносвітні колірні ряди»

Практичні роботи Серія завдань (№ 4, 5, 6, 7, 8, 9) «Гармонійні колористичні композиції»

№4. З поєднанням ахроматичних кольорів (чорний, білий, сірий).

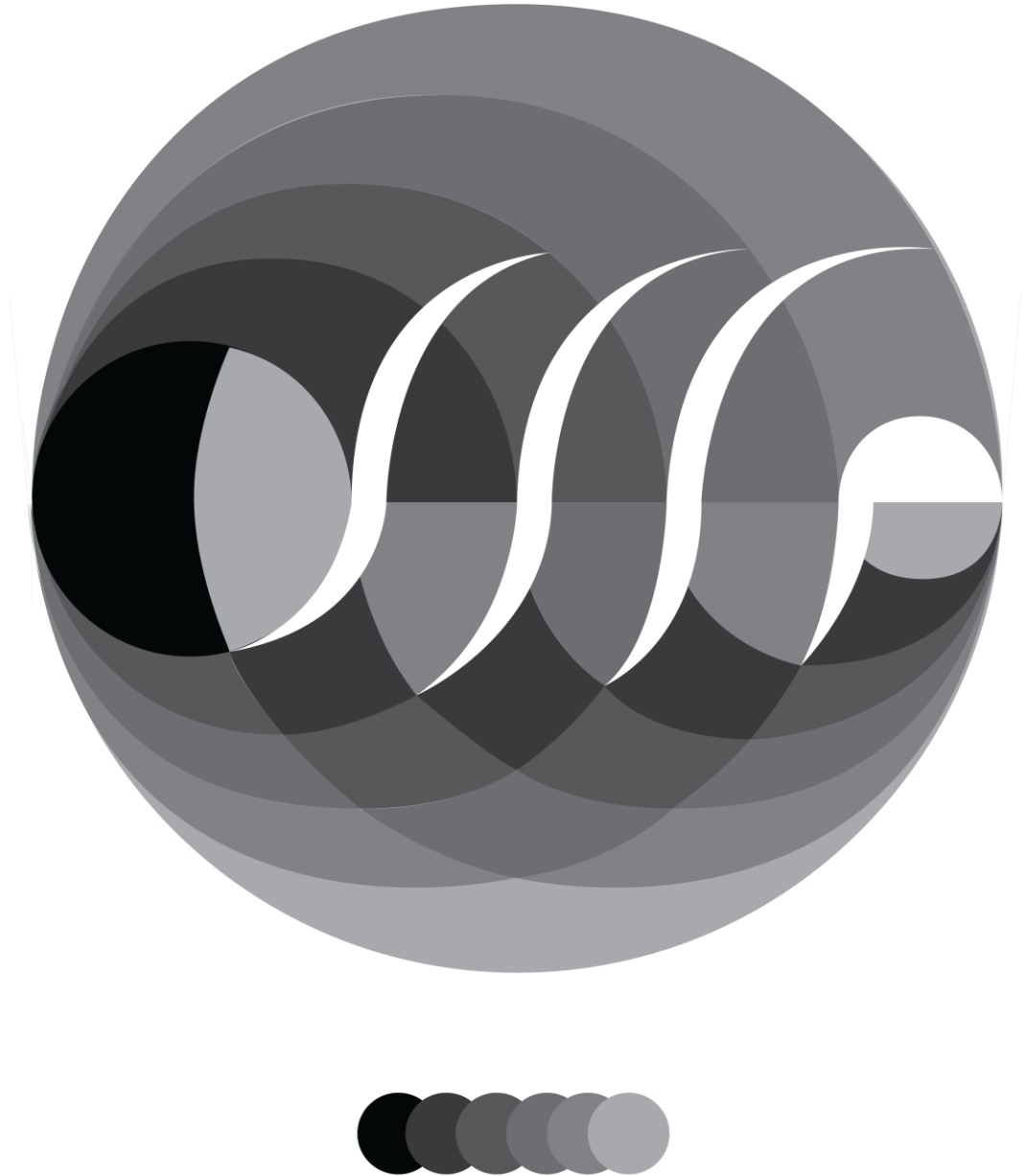
АХРОМАТИЧНА

ТЕЛІПКО О. АС-22

АХРОМАТИЧНА

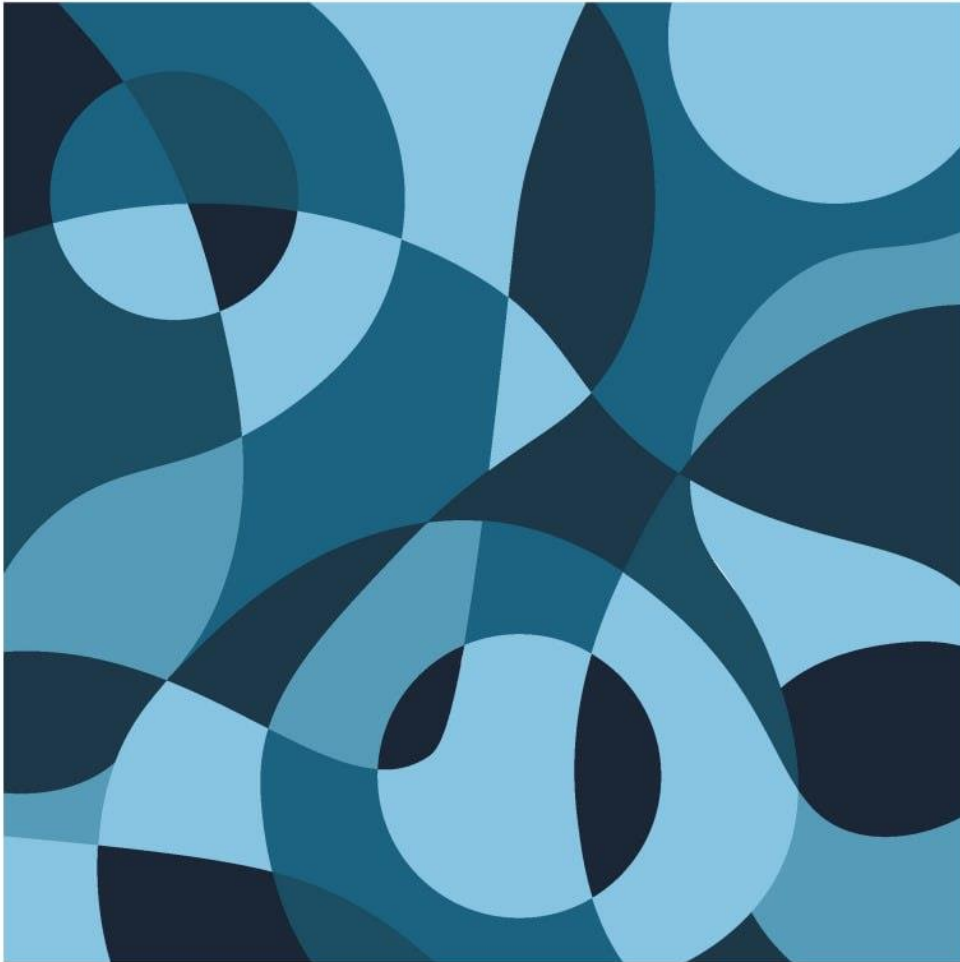
№5. Монохромна композиція Монохромна гама кольорів (однотонова)

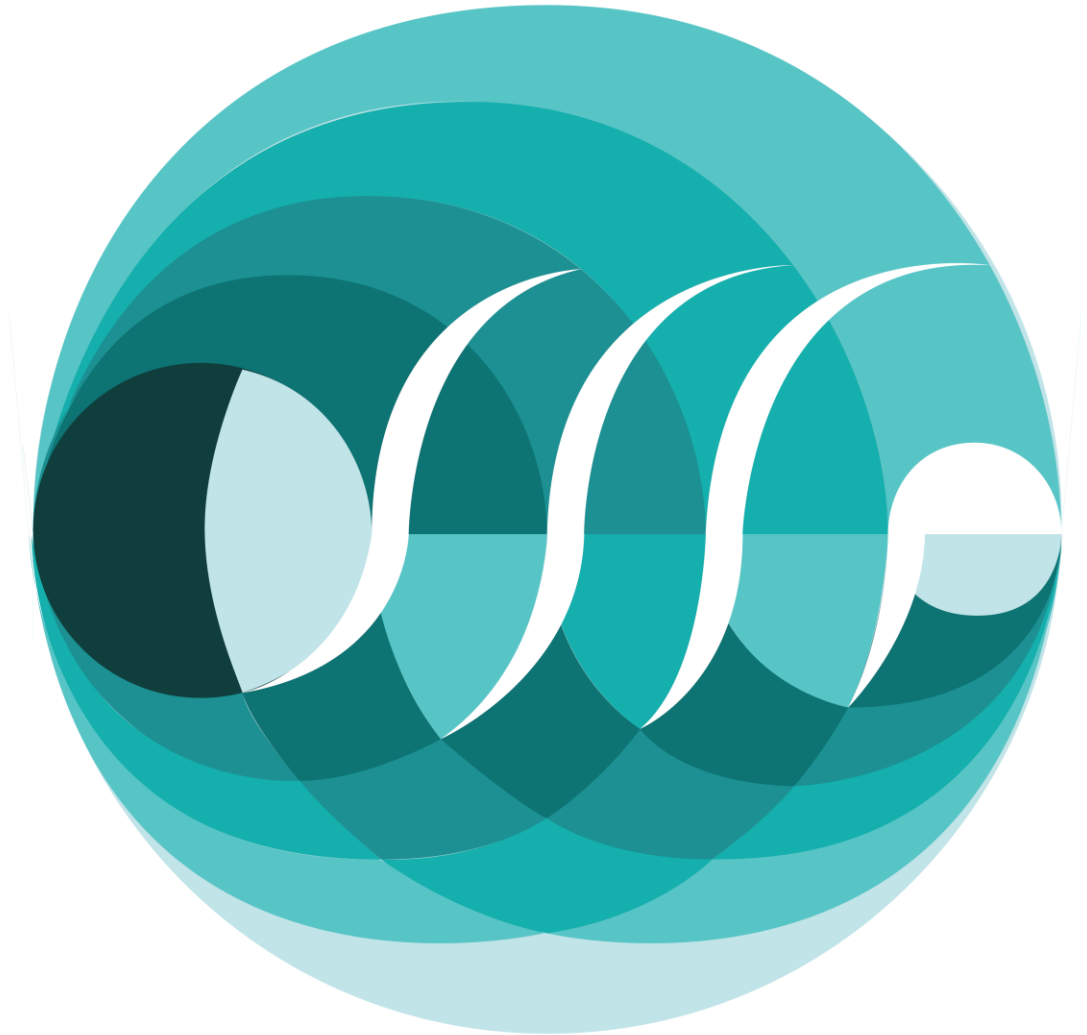
МОНОХРОМ

ТЕЛІПКО О. ДС-22

МОНОХРОМ

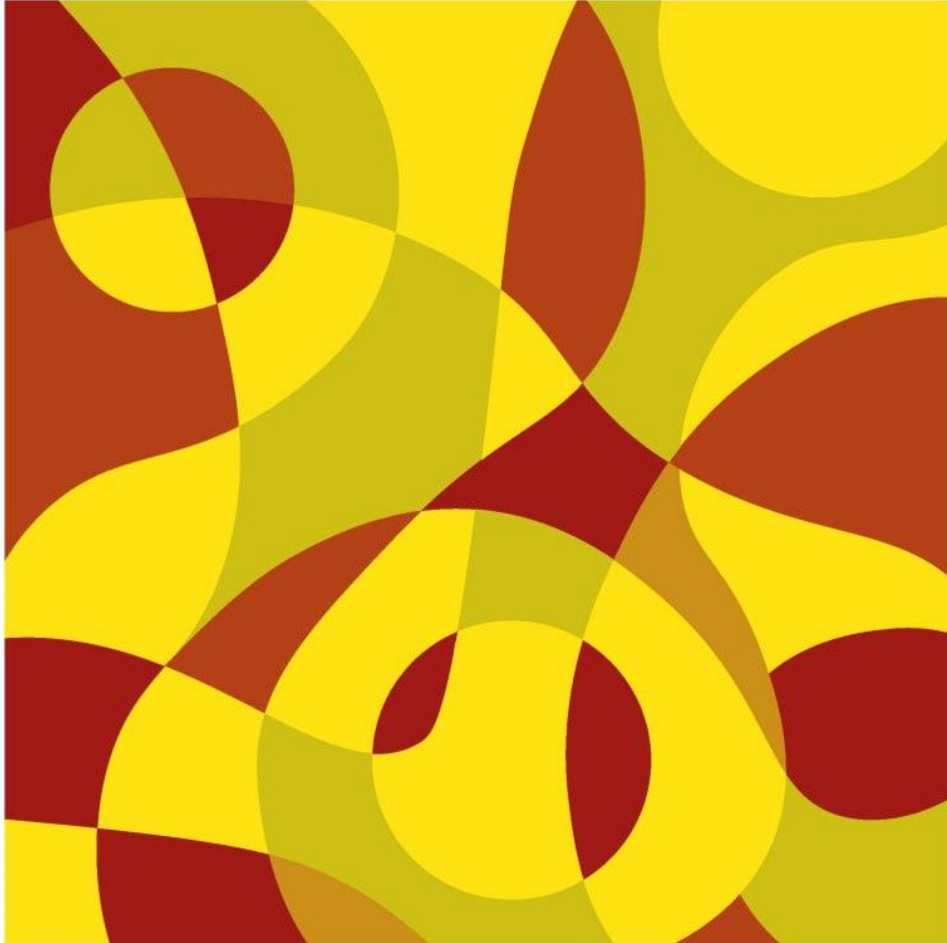
№6. Нюансна гама кольорів (поріднені кольори)

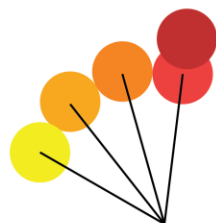
АНАЛОГІЯ

ТЕЛІПКО О. ДС-22

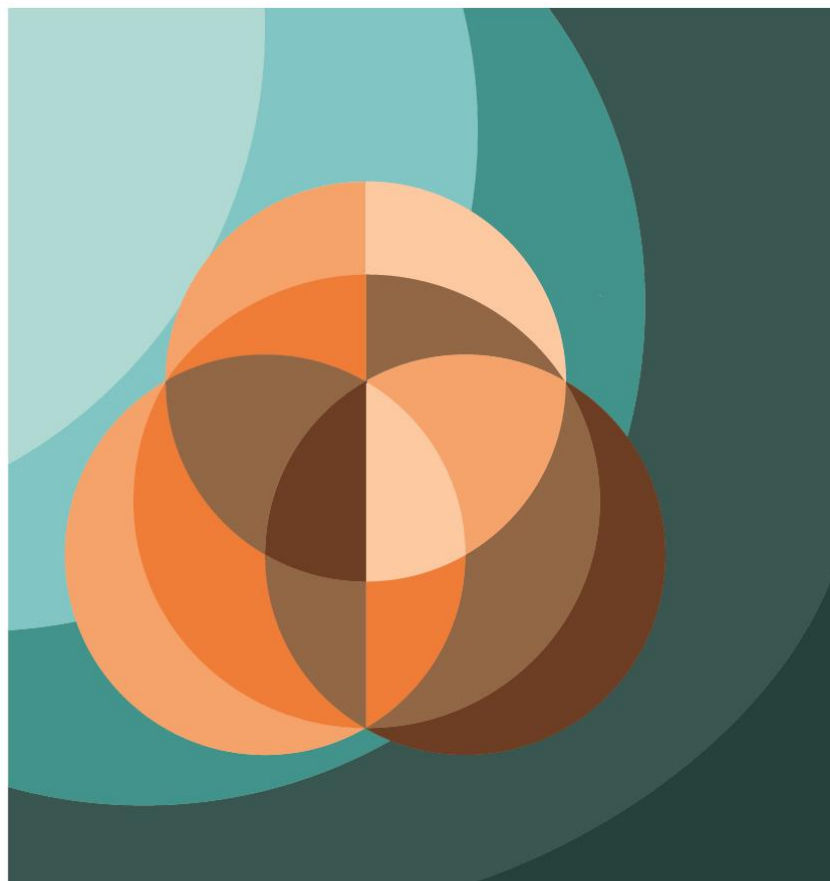
АНАЛОГОВА

№7. Контрастна гама – «кольорова пара» (доповнюючі кольори).

КОНТРАСТ

ТЕЛІПКО О. ДС-22

КОНТРАСТНА

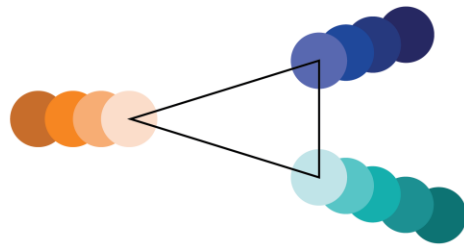

№8. Контрастна гама – «тріада» (три кольори – за рівностороннім, або рівнобічним трикутником).

ТРІАДА

ТЕЛІПКО О. ДС-22

№9. Контрастна гама – «квартет» (4 кольори – за квадратом, або прямокутником)

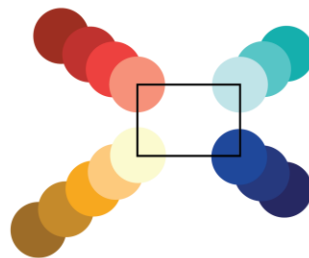
КВАРТЕТ

ТЕЛІПКО О. АС-22

KBAPTET

№10 Титульний аркуш

Міністерство освіти і науки України
«Придніпровська Державна
Академія Будівництва
та Архітектури»
Кафедра дизайну та реконструкції
архітектурного середовища

Альбом

з основ колористики

Виконав:
Ст. 1 курсу групи ДС-22
Теліпко Олександр
Керівники:
Славінська О.О.,
Харченко К.С.

Дніпро 2023

